

[Udenrigsministeren.]

1942, hvilken har en ganske særlig Betydning for os, hvad jeg skal komme til senere, derigennem at Minister Kauffmann den 2. Januar 1942 paa Danmarks Vegne tiltraadte denne Erklæring, de fire Nationers Erklæring angaaende almindelig Sikkerhed (Moskva-Overenskomsten af 30. Oktober 1943) og endelig Dumbarton-Oaks-Forslagene fra Dumbarton-Oaks-Konferencen, der kom til at danne et væsentligt Grundlag for selve San Francisco-Pagten.

Under Hensyn til de Forhandlinger, der har været om denne Sag i Det udenrigspolitiske Nævn, har jeg maaske ogsaa Lov til at gaa ud fra, at det høje Tings Medlemmer adskillige Gange har faaet Redegørelser for det Arbejde, der her er udført, men jeg vil gerne have Lov til paa denne for det høje Ting saa betydningsfulde Dag, da vi skal tiltræde — eller forhaabentlig skal tiltræde — San Francisco-Pagten, dels at gøre et Par almindelige Bemærkninger om, hvad dette er Udtryk for, dels, naturligvis i store Træk, gennemgaa dette betydningsfulde Dokument.

Gennem meget lang Tid, ja, vel i Virkeligheden gennem hele Besættelsesperioden, var det et af de store Spørgsmaal for os Danske, hvorledes vi paa den ene eller den anden Maade kunde komme med i Arbejdet for Verdens Befrielse, og alt som Tiden gik, formede Tingene sig stærkere og stærkere i den Retning, at det danske Folk ønskede aktivt at være med paa allieret Side. Vi arbejdede hjemme og ude paa mange Maader herfor, og der blev fra mange forskellige Sider med de mest forskelligartede Midler gjort en betydningsfuld Indsats for, at dette kunde ske. Da vi endelig kom med, var det egentlig paa San Francisco-Konferencen det skete, nemlig derved, at vi blev indbudt til at deltage i denne. Det var Beseglingen af mange Tidens og adskillige Aars Politik. Vi blev anerkendt som en allieret Nation, selv om vi havde haft vore ganske særlige Forhold, og derfor bliver Tiltrædelsen af San Francisco-Konferencen, saaledes som den formede sig med den Delegation, vi sendte derover med Minister Kauffmann som Leder, Medlem af det høje Folketing, Professor Hartvig Frisch og Professor Erik Husfeldt som Medlemmer, saa overordentlig betydningsfuld for os. Der er ogsaa Grund til her at understrege, at vi fra dansk Side skylder Tak for, at dette kunde lykkes. Aarsagen til, at det endelig lykkedes — herom kan der ikke være nogen Tvivl —, var absolut i første Række den Modstand,

der efterhaanden groede op herhjemme. Uden den 29. August 1943, da Modstandsrørelsen og Beslutningen af Rigsdag og Regering faldt sammen paa en saa lykkelig Maade, uden den 29. August 1943, uden Modstanden derefter, den aktive Sabotage, den i Virkeligheden aktive Kamp, som fra saa mange Sider førtes mod Tyskerne, vilde dette ikke have været muligt. Jeg ønsker samtidig ved denne Lejlighed i Landstinget, ligesom jeg gjorde det i Folketinget, stærkt at understrege, at vi ogsaa i høj Grad maa anerkende det Arbejde, som vor Minister i Washington, Hr. Kauffmann, udførte for Danmarks Sag. Han havde fra første Færd en klar og rigtig Linje; han var klar over, at der laa én Opgave ude og en anden Opgave hjemme. Den Stilling, han indtog, førte først til Grønlandsoverenskomsten, som jeg tidligere har omtalt i det høje Landsting.

Denne Overenskomst bevirkede, at den fortrinlige Position, han i Forvejen havde, blev — om jeg maa sige det saadan — endnu bedre. Da vi kom frem til Slutningen af 1941, paa hvilket Tidspunkt saavel Rusland som De forenede Stater i Amerika var med i Krigen, og det gjaldt om at faa understreget Krigens Maal og Krigens Formaal, fik vi Washington-Deklarationen af 1. Januar 1942; og skønt Danmark paa det Tidspunkt ikke var en allieret og vel heller ikke kunde kaldes en faktisk allieret, fik Minister Kauffmann saavel fra Præsident Roosevelt som fra Ministerpræsident Winston Churchill Opfordring til at undertegne Washington-Erklæringen. Den Omstændighed, at dette kunde ske, var saare lykkelig, og det høje Landsting vil ogsaa vide, at vi i høj Grad benyttede os heraf. Thi da den nye Regering var dannet, straks efter Befrielsen, var en af dens første Beslutninger, af 8. Maj i Aar, at henvise til Underskriften af 2. Januar 1942 og anmode om at blive optaget i De Forenede Nationers Række.

Modstandsbevægelsen og Minister Kauffmanns Indsats saavel som Norges Arbejde for os — det Arbejde, som den norske Ambassadør i Washington, Morgenstjerne, og den norske Udenrigsminister, Trygve Lie, har udført for at hjælpe os til at faa den Stilling, vi i saa høj Grad maatte trage efter — vil jeg gerne her have Lov til at nævne med Tak og med Anerkendelse.

Naar man skal tage Stilling til San Francisco-Konferencens Opgave, De Forenede Nationers Pagt, kan der være Grund til først at drage en Sammenligning mellem Forholdene, som de formede sig for 25 Aar siden — i 1918—19—20 —, da vi fik Na-